

ИВАН БАЗОВ EXCELSIOR!

chitanka.info

Away! Away!

Байрон

I

*В пустинните усои на Стара планина
се урва възвишава чудовищно висока,
във нейното подножъе провала зей дълбока,
а върха ѝ се губи в незнайна висина.*

*Но случва се смел пътник, та тоя страшен връх
наима се да гони, до него да възлезне,
да се крепи на косъм над пропасти и бездни —
и ето го, че тръгва по лъскавия мъх.*

*Той тича наназоре, безстрашливо, напреко,
целта му го повдига и волята крепи.
Той бърза: той борбата приема и кипи,
но урвата е права и върхът е далеко.*

*Той крачи, а ходът му зафаща да криви,
напъва се, стреми се, поима, дъха често,
извъръща се, поглежда изминатото место
и с нова сила взима нагоре да върви.*

*Но скоро смелий пътник усеща се, че тегне;
той тътри се пречупен по гладките треви,
подхлъзва се, неволно за мъха се лови
ил някой корен жилав се мъчи да засегне.*

*Той пъпли тихо вече; настая труден час!
Една лъжлива крачка — той в ямата се сваля,*

*един внезапен вихър — и долу го струпаля!
И пътникът се катри без сила и без глас.*

*Но всякоя минута той спира се, почива;
озърта се надолу и види: страшине!
Погледнува нагоре: ужасно вишине,
по-плъзгаво, по-стръмно — съцето му се свива.*

*И пълен с възторг ужасен, той вижда, че орлите
наравно с него фъркат из сините зари,
покорно му се кланят отсрещните гори
и на реките тайни съгледва веч главите.*

*И казва: „Луд съм аз бил! Кой други като мен
долината оставя — над ямите да лази?
Стремление безумно! Що диря тука ази?“
И казува: „Да, луд съм!“ — и пак върви смутен.*

*Той пъпли, но напредва, той мърда, но се дига,
потаен глас му шепне: Не гледай нанаяд!
Йощ малко ти остая! Напред! Бъди крилат!
И потен, морен, счупен на върха той достига.*

*И — о, картина дивна! Пленен, очарован,
той сам един остая с величието божие,
балканът непристъпни му служи за подножъе,
челото му царува в лазурний океан.*

II

*И геният не тъй ли полета си подкачва
от сферата на мрака към светлий небосклон,
там, дето го очаква блестящият му трон,
там, дето нищо мръсно до него се не качва!*

*Из най-напред е малък, той губи се, блуждай.
С тълпата се размесе, с нищожните е равен,
прекарва тихо, мирно живота си безславен*

и своето призвание велико сам не знай.

*Но бутне го внезапно десницата на бога
и творческият пламък в душа му загори,
той трепнува, настръхва и в сините зари
полита и оставя под себе шум, тревога.*

*Той фърка, като гледа задоблачния мир,
в широкото стреми се под слънчовия блясък.
Не слуша на тълпата безсмисления крясък,
той гладен е за воля, за въздух, за ефир.*

*Възходът му е мъчен, полетът му опасен,
нечакани препънки на пътя му стоят,
мъгли, теченья разни и бури, що ръмжат,
готови да го тласнат във хаоса ужасен.*

*Нерядко той се спира, уплашен от шумът.
Надолу гледа — грозно, нагоре — невъзможно!
В душата му прониква съмнение нищожно.
Той вярата си губи, тъмнее му умът.*

*Но той се сепва, тръпне, пак плеснува крилата
и фърка през мъглите, през бурния гърмеж,
глас таен му пришъпва: Ти гений си, напреж!
И той лети нагоре, лети към светлината.*

*Там нови сенки бягат през смелия му път,
светкавици и мълний разпарят ширинето,
и папачи нечисти затулят му небето,
и птиците на мрака го гонят и кълвйт.*

*И дълго той се скита в борба с беди опасни,
стреми се, забикаля, напада и се крий,
когато слаб е, бяга, когато може, бий
и всичко одолява в полета си прекрасни.*

*И тоя гений, който ту Колумб се зове,
ту Байрон, ту пък Цезар, ту демон на борбата,
един, самси се бори със целий свят, с съдбата,
прескача хоризонти, пространства, векове.*

*И най-подир, след мъки, борби, позор и врява,
той тленното надвива, превзема вечността
и горд и мрачен стига оная висота,
де нищо не смуцава безсмъртната му слава.*

Юли 1882

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.